

KONZERVATORSKE SMJERNICE ZA KORIŠTENJE JAVNIH POVRŠINA UNUTAR ZAŠTIĆENE KULTURNO-POVIJESNE CJELINE GRADA SPLITA, ZONA ZAŠTITE A

U skladu sa Rješenjem o registraciji Kulturno-povijesne cjeline grada Splita (Klasa: UP/I-612-08/08-06/0275, Ur.broj: 532-04-01-01/4-10-5) od 22. listopada 2010.g. Konzervatorski odjel u Splitu daje smjernice za donošenje Odluke o komunalnom redu koje se odnose na područje unutar granica zaštićene cjeline.

Javne površine čine:

1. Javno prometne površine (ulice, trgovi, Riva)
2. Vanjski dijelovi zgrada
3. Javne zelene površine
4. Prezentacije arheoloških lokaliteta
5. Maritimni dio obalnog pojasa

1. JAVNO PROMETNE POVRŠINE

Na javnom-prometnim površinama unutar jezgre, koja je u cijelosti unutar pješačke zone, moguć je isključivo pješački promet osim vozila za održavanje i opskrbu te hitna i medicinska vozila. Vozila za održavanje i opskrbu trebaju biti specijalizirana, prilagođena širini prometnica i vožnji u gradu te ne smiju oštećivati objekte.

Smjernice su date kroz poglavlja:

- A. *Djelatnosti*
- B. *Uvjeti za postavljanje elemenata urbane opreme i privremenih instalacija na javne površine*
- C. *Prostori tržnice i ribarnice*

A. Djelatnosti

Na javnim prostorima moguće je, pored osnovnih funkcija vezanih uz gradske komunikacije, povremeno obavljati komercijalne, kulturne i druge djelatnosti.

Komercijalne djelatnosti na javnim površinama moraju se ograničiti isključivo na strogo određenim lokacijama uz prethodno odobrenje gradskog upravnog tijela nadležnog za komunalno gospodarstvo. Odobrenje se izdaje sukladno kriterijima propisanim od strane nadležnih gradskih službi a koji su ovjereni od strane Konzervatorskog odjela. Iznimno se obavljanje privremene djelatnosti može dozvoliti i korištenje drugih površina ukoliko se to verificira Prostornom studijom za određivanje lokacije za postavljanje elemenata.

Iz analize postojećeg stanja i sadašnje namjene poslovnih prostora i djelatnosti u gradskoj jezgri uočljiv je trend promjene namjena koji teži uvođenju pretežno ugostiteljske djelatnosti uz nestanak svih onih djelatnosti potrebnih za uravnoteženo funkcioniranje života stanovnika. Vrlo su rijetke ili potpuno iščezle tradicionalne djelatnosti poput stolara, postolara, brijača ili krojača, a vrlo je mali broj dućana poput trgovina prehrambene robe, boja i lakova, trgovina sitnog metalne galanterije, pozamanterije, i drugih sličnih sadržaja čiju djelatnost treba poticati radi cjelovitog funkcioniranja života u gradu. Rješenje o promjeni namjene izdavati će gradske službe uz mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela.

Djelatnosti ne smiju ugrožavati graditeljsku baštinu, prezentirani arheološki lokalitet, niti ometati sigurnost i kretanje građana. Obavezno je regulirati razinu buke i osigurati dnevna razdoblja tišine.

Na posebno prometnim ulicama, a pogotovo u *cardu i decumanusu*, Peristilu, Vestibulu i uz troja gradska vrata (Zlatna, Srebrna i Željezna) ne dozvoljava se nikakva komercijalna djelatnost a u ostalim ulicama korištenje u svrhu komercijalnih djelatnosti može se dozvoliti ovisno o širini ulice, zagušenosti pješačkog prometa, a u skladu sa kulturnim vrijednostima pojedine lokacije. Na gradskim trgovima komercijalna djelatnost ne smije ugroziti pješačke komunikacije, vizure na kulturna dobra. Min 50% površine trgova (osim Voćnog, Trga Republike i Narodnog trga) mora uvijek ostati slobodno za ostale namjene koje donosi život u gusto naseljenoj gradskoj jezgri. Slobodna površina Voćnog trga, Trga Republike i Narodnog trga mora iznositi min 70%.

Ako korisnik javne površine unutar gradske jezgre koristi javnu površinu za odlaganje građevinskog materijala, uz zahtjev za korištenje dužan je priložiti i odobrenje za radove od nadležnog Konzervatorskog odjela.

B. Uvjeti postavljanja elemenata urbane opreme i privremenih instalacija na javne površine

Za potrebe određenih djelatnosti na javne površine mogu se postavljati pokretni elementi. Za postavljanje svih elemenata na javne površine potrebno je odobrenje gradskog nadležnog tijela. Odobrenje se izdaje sukladno kriterijima propisanim od strane nadležnih gradskih službi a koji su ovjereni od strane Konzervatorskog odjela. Oblikovanje treba biti suvremeno, ali istodobno uvažavati klasične principe estetike, kako bi se uklopilo u sredinu kao njen decentni dio, a ne kao njen kontrast.

Elementi mogu biti postavljeni na javnoj površini isključivo na lokacijama određenim *Prostornom studijom za određivanje lokacija za postavljanje elemenata* ovjerenom od nadležne konzervatorske službe. Studija mora sadržavati grafički prilog u kojem su naznačene lokacije elemenata.

Elementi se postavljaju privremeno. Obavezno je ugovoriti i regulirati režim korištenja prostora a za elemente pod brojem 2. i 3. potrebno je točno definirati dnevni režim korištenja (termin dovoženja i odvoženja privremenih elemenata).

Protekom vremenskog razdoblja određenog aktom o korištenju javne površine, sve što je bilo u funkciji postavljenog elementa mora se ukloniti u roku 3 dana, a korištena površina odmah privesti namjeni.

Vlasnici elemenata moraju elemente održavati u urednom i ispravnom stanju a oštećene, dotrajale ili uništene elemente, zamijeniti novim ili ukloniti.

Elementi u smislu ovih smjernica smatraju se osobito:

- a) Privremeni objekti (kiosk, montažni objekt, kontejner)
- b) Pokretno prodajno mjesto (šand)
- c) Štekati (terase ugostiteljskih objekata)
- d) Reklamni i oglasni objekti (transparent, zastava, naziv, pano, tenda, oglasni ormarić, vitrina, stup, jarbol, ograda, putokaz, obavijest, totemi i sl.)
- e) Kontejneri i koševi za skupljanje otpada

- f) Komunalni objekt i uređaji u općoj uporabi (javna rasvjeta, javni sat, javni zahod, trafostanice i elektro ormarići, hidranti, javna telefonska govornica, poštanski sandučić)
- g) Dekorativni i memorijalni objekti (zdenac, fontana, spomenici, spomen ploče, javne skulpture).
- h) Javna rasvjeta

Svi postojeći gore navedeni elementi moraju se uskladiti sa ovim smjernicama.

a) Privremeni objekti (kiosci i sl.)

Definicija:

- Gotova montažna tipizirana ili prefabricirana jedinica, čije se postavljanje na terenu izvodi u komadu suhom montažom na odgovarajuću podlogu te podrazumijeva mogućnost premještanja i uklanjanja s lokacije u komadu.

Djelatnost:

- U sklopu tržnice
- Samostalno postavljen:
 - o trgovina novinama i duhanskim proizvodima
 - o trgovina cvijećem
 - o informacijski pult
 - o prodaja suvenira
 - o ugostiteljske djelatnosti nisu poželjne zbog zahtjevnosti u smislu sanitarno-tehničkih uvjeta, instalacija i higijene

Mjesto postavljanja:

- U sklopu tržnice prema tehničkoj dokumentaciji ovjerenoj od Konzervatorske odjel
- Samostalno na javnim površinama u skladu s grafičkom podlogom tj. *Prostornom studijom za određivanje lokacija za postavljanje elemenata* ovjerenoj od nadležne konzervatorske službe
- Spajanje na instalacijsku mrežu izvesti ukoliko je ikako moguće podzemno u skladu sa uvjetima nadležnih službi

Oblikovanje:

- mora biti suvremenog *designa* a ujedno zadovoljiti univerzalne estetske kriterije
- mora biti decentna oblikovanja usklađenog s prostorom u koji se postavlja

Konzervatorski uvjeti :

- o kiosci trebaju postati prodajna mjesta unutar poslovnih prostora u gradskoj jezgri a ne slobodnostojeći objekti
- o ne smije zaklanjati važne vizure niti umanjivati preglednost spomenika
- o ne smije stajati na važnim komunikacijskim putovima
- o ne smije imati bilo kakav negativan utjecaj na spomenik

b) Pokretne naprave

Opći uvjeti:

- lako premjestivi objekt koji služi za prodaju raznih artikala ili pružanje određenih usluga ili prezentiranje asortimana (šandovi, pokretna radnja, uslužna naprava, naprava za zabavu, peći...)
- Pokretna naprava se ne smije zadržavati pred sakralnim objektima, neposredno uz izloge te ulaze i izlaze stambenih i poslovnih prostora.
- Pokretna naprava postavlja se na način da ne ometa odvijanje kolnog i pješačkog prometa, ne sprječava ili otežava korištenje zgrada ili drugih građevina, ne

- ugrožava sigurnost ljudi, odnosno ne predstavlja potencijalnu opasnost za imovinu, ne ometa održavanje komunalne i druge infrastrukture, ne smanjuje preglednost (zaklanja vertikalnu i horizontalnu signalizaciju, smanjuje kut preglednosti i sl.), ne utječe negativno na oblikovanje i funkcioniranje okolnog prostora, ne utječe negativno na zelene površine, te ne predstavlja dodatni izvor buke i onečišćenja
- unutar pokretne naprave mora biti sva prodajna roba, pribor i otpad

Štand

- tipizirani, lako prenosivi element, predviđen za stalnu, povremenu ili prigodnu uličnu prodaju
- otvorenog tipa a korisnik se nalazi izvan pokretne naprave
- vremenski ograničeno dnevno postavljanje (izvan radnog vremena odnijeti sa lokacije)
- prehrambeni i neprehrambeni proizvodi
- Za postavljanje pokretnih naprava (štandovi i sl.) na javne površine potrebno je odobrenje gradskog nadležnog tijela. Odobrenje se izdaje sukladno kriterijima propisanim od strane nadležnih gradskih službi a koji su ovjereni od strane Konzervatorskog odjela.

c) Štekati

Konzervatorske smjernice:

Štekati se mogu postavljati na javnim mjestima uže gradske jezgre u skladu sa *Prostornom studijom za određivanje lokacija za postavljanje elemenata* ovjerenoj od nadležne konzervatorske službe.

Studija mora sadržavati grafički prilog u kojem su naznačene lokacije elemenata. Kriterij za mogućnost postavljanja štekata je da se odabirom mjesta za njegovu instalaciju ne dovede u pitanje odvijanje temeljnih funkcija javnih prostora grada, da se ne ugroze urbane i povijesne vrijednosti mjesta, naročito prezentiranih arheoloških lokaliteta, te arhitektonskih i urbanističkih spomenika. Stoga se ne može dopustiti odabir mjesta za terasu ugostiteljskog objekta (štekat) u:

Podrumima Dioklecijanove palače

Željeznim, Zlatnim i Srebrnim vratima

Peristilu, Vestibulu, "Kriptoporiku" i Trikliniju Dioklecijanove palače

Cardu (Dioklecijanova ulica), Decumanusu (Krešimirova ul. i Poljana Kraljice Jelene)

Nad mozaicima unutar palače

U ruševinama i kućistima

Pred prezentiranim arheološkim lokalitetima i kompleksima poput sjevernog zida palače

U tijesnim prometnim ulicama srednjovjekovne gradske jezgre poput Bosanske ulice, Marulićeve, Domaldove i sl.

Opći uvjeti:

- Ne dozvoljava se postava podesta (podne konstrukcije) štekatima
- Ne dozvoljava se postava rashladnih uređaja za čuvanje namirnica (frižidera za hranu, piće i sladoleda, aparate za pravljenje sladoleda i sl.)
- Ne dozvoljava se postava vanjskih šankova
- Ne dozvoljava se markiranje zone štekata ogradama i sličnim konstrukcijama
- Zauzimanje površine u svrhu organiziranja otvorenih terasa mora osigurati nesmetano korištenje zgrada i drugih objekata, urbane opreme kao što su klupe za sjedenje, kante za otpatke, stalci za bicikle, te se ne smije ugroziti sigurnost i redovan protok sudionika u prometu i onemogućiti prolaz vozilima javnih

službi kao što su hitna pomoć, policija, vatrogasna vozila, komunalna služba i slično

Suncobrani:

- Kao zaštita od sunca unutar stare gradske jezgre koristiti isključivo suncobrane
- Suncobrani moraju imati drvenu ili metalnu potkonstrukciju, decentno oblikovana postolja, neutralne boja i primjerenu veličinu
- Potpuno izbjegavanje reklamnih suncobrana
- Platno za suncobrane vodoodbojno sintetičko platno, a viseći dio platna ravan

Namještaj:

- Obvezna je upotreba decentnih stolova i stolica, jednostavnih konstrukcija, oblika i boja, ergonomski oblikovanih i od kvalitetnih materijala, veličine sjedalica koja ne prelazi 60/60 cm
- Ne dozvoljava se postavljanje ljuljački, kauča, fotelja i sl.

Hortikulturno uređenje:

- Dozvoljava se postava pokretne opreme hortikulturnog uređenja (posude za biljke, pitari)
- Posude za biljke moraju biti primjerene veličine, oblika i boje (neutralna boja, jednostavni oblik)
- Obavezno održavanje biljaka
- Preporuča se sadnja autohtonih i podneblju primjerenih biljnih vrsta (za veće pitare preporučene drvenaste kulture: pittospor, lovor, ruzmarin, oleandar; za pitare manjih veličina razne cvatuće trajnice: lavanda, pelargonija, lantana, sporiš (verbena) te sezonske biljne vrste-ljetnice: prkos, petunija, alissum...)

Instalacije:

- Bez prethodnog projekta i odobrenja ne dozvoljava se postavljanje rasvjetnih tijela i druge opreme za potrebe štekata
- Rasvjetna i druga tijela ne smiju biti niti pričvršćena za povijesne konstrukcije

- d) Reklamni i oglasni elementi (transparent, zastava, naziv, pano, tenda, ormarić, vitrina, stup, jarbol, ograda, putokaz, obavijest, totemi i sl.

Reklame se mogu postavljati na javnim mjestima uže gradske jezgre u skladu sa posebnim propisima o postavljanju reklama koje donosi nadležno gradsko tijelo a mora biti ovjereno od nadležne konzervatorske službe.

Osnovne smjernice:

Izlozi pročelja poslovnih prostora

- Zadržati tradicionalni izgled otvora
- Izbjegavati velike staklene površine
- Zabranjeno je vješanje robe i drugih predmeta na vrata ili prozore poslovnih prostorija, te na okvire izloga ili na pročelja zgrada

Postavljanje reklama

Natpisi ili reklame vlasnika ili korisnik poslovnih prostora na pročeljima zgrada okrenutim na javnu površinu moraju biti čitljivi, tehnički i estetski oblikovani, uredni, jezično ispravni i ne smiju osvjetljenjem ili zvučnim signalima ometati druge korisnike zgrade.

Reklamni se natpisi mogu postavljati unutar svijetlih otvora poslovnih prostora. Reklamni natpisi ne smiju se postavljati na pojedinačno zaštićene građevine, na kamene okvire, kamene dekoracije. Nije dopušteno posebno korištenje reflektora na pročeljima isključivo u reklamne svrhe. Za poslovne prostore koji su na katu ili

nemaju velike otvore u prizemlju dozvoljava se postavljanje reklamnih ploča maksimalnih dimenzija 50x70.

Plakatiranje

Plakati, oglasi i slične objave (u daljnjem tekstu: plakati) mogu se postavljati samo na oglasnim stupovima i u oglasnim ormarićima. Zabranjeno je postavljanje plakata izravno na građevne povijesne konstrukcije (zid, stup,...), na drveće, pročelja zgrada, ograde, energetske ormariće i druga mjesta koja nisu za to namijenjena.

e) Predmeti za skupljanje otpada

Posebnu pažnju obratit na kapacitet, veličinu, mjesta postavljanja i oblikovanje kanti za otpatke i kontejnera te režim pražnjenja. Zabranjeno je postavljanje tih predmeta na povijesne građevine i na posebno važne vizure na graditeljsku baštinu.

Za postavljanje ovih elemenata na javne površine potrebno je odobrenje gradskog nadležnog tijela. Odobrenje se izdaje sukladno kriterijima propisanim od strane nadležnih gradskih službi a koji su ovjereni od strane Konzervatorskog odjela.

f) Komunalni objekti i uređaji u općoj uporabi (javna rasvjeta, javni sat, javni zahod, javni zdenac, fontana, javna telefonska govornica, poštanski sandučić)

Svi elementi urbane opreme trebaju biti pažljivo dizajnirani a plan postavljanja dogovoriti sa nadležnim Konzervatorskim odjelom.

Za postavljanje ovih elemenata na javne površine potrebno je odobrenje gradskog nadležnog tijela uz suglasnost Konzervatorskog odjela

g) Dekoratívni i memorijalni objekti (zdenac, fontana, spomenici, spomen ploče, javne skulpture).

Za postavljanje ovih elemenata na javne površine potrebno je odobrenje gradskog nadležnog tijela uz suglasnost Konzervatorskog odjela

h) Javna rasvjeta

Raspored, jačina i vrsta rasvjete, te oblike rasvjetnih stupova i rasvjetnih tijela u gradskoj jezgri određuje se isključivo uz suglasnosti nadležne Konzervatorskog odjela.

C. *Prostor tržnice i ribarnice*

Prostor tržnice i ribarnice treba ostaviti na sadašnjim lokacijama, u skladu s njihovim povijesnim smještajem, uz izmjene u vidu točnog definiranja lokacija prodajnih mjesta, vizualnog izgleda prodajnih mjesta, režima korištenja prostora i poboljšanja usluge. Davanje koncesije za korištenje tržnice uz suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela.

2. VANJSKI DIJELOVI ZGRADA

Vanjski dijelovi zgrada (pročelja, balkoni, terase, ulazna vrata, prozori, podrumski otvori, krovni žljebovi i oluci i sl.) su sastavni dio javno-prometnih površina uz koje su sagrađeni. Istaci na pročelju zgrada prema javnim površinama veći od 10 cm smatraju se zauzimanjem javne površine te se na njih odnose propisi o korištenju javne površine.

Vlasnici ili korisnici stambenih i drugih prostorija dužni su se brinuti o urednom izgledu i čistoći te građevinsko-tehničkoj ispravnosti vanjskih dijelova zgrada na način određen propisima o gradnji i propisima o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Postavljanje opreme mikro-infrastrukture (ventilacijski otvori, dimnjaci, klima uređaji, antene)

Ventilacijske otvore ugostiteljskih radnji planirati tako da su iznad razine stambenih etaža. Oblikovanje ventilacijskih otvora, cijevi i dimnjaka napraviti tako da ne ugrožava graditeljsku baštinu i u što većoj mogućoj mjeri grupirati vertikalne instalacije zajedno.

Vanjske jedinice klima uređaja se ne smiju postavljati na ulična pročelja, niti se smiju bušiti važne povijesne konstrukcije za njihovo postavljanje.

U slučaju da se moraju postaviti na ulično pročelje i na taj način zauzeti javnu površinu grad Split će temeljem svojih odredbi odlučiti o visini naknade za korištenje javne površine.

Kablovi, vodovi i razvodne kutije trebaju biti postavljeni na što manje vidljivim mjestima, a instalacije voditi po mogućnosti podzemno.

3. JAVNE ZELENE POVRŠINE

U javno zelene površine spadaju parkovi i površine koje su spontanim uređenjem postale hortikulturno oblikovane. Moraju se redovito održavati i koristiti samo u svrhu za koju je namijenjena. Bez odobrenja gradskog tijela nadležnog za komunalno gospodarstvo, ne smiju se obnavljati nikakvi radovi na tim površinama, osim redovitog održavanja.

4. PREZENTACIJA ARHEOLOŠKIH LOKALITETA

Pod prezentiranim arheološkim lokalitetima smatraju se oni dijelovi javnih površina na kojima je prezentirana arheološka baština bilo da se radi o ostacima ili povijesnoj arhitekturi koja je dosadašnjim djelovanjem konzervatorskih i drugih službi prezentirana na način da je istaknuta njihova arheološka i arhitektonska vrijednost. Pod tim se smatra i onaj dio baštine koji je u purifikacijama 19. st. lišen povijesnih slojeva radi prezentiranja arhitekture kasnorimskog carstva, kao što su primjerice Peristil, Vestibul, mauzolej, Jupiterov hram, istočni dio decumanusa i dr.

Na tim se lokacijama ne mogu izdati dozvole za korištenje javnih površina, štekati, terase, privremeni objekti i sl.

5. OBALNI POJAS – MARITIMNI DIO

Pod obalnim pojasom smatramo pojas od mora do građevina. Njen tretman treba biti kao tretman javno-prometnih površina.